

<p><b>Az ismeretkör:</b> Pszichológia  <b>Kredittartománya:</b> 10 kredit  <b>Tantárgyai:</b>  1)Általános és fejlődéslelektan 1.  2)Általános és fejlődéslelektan 2.  3)Pedagógiai szociálpszichológia  4) A személyiségfejlődés zavarai</p>	
<p><b>Tantárgy neve:</b>Általános és fejlődéslelektan 1. CSG szak  <b>Neptunkód:</b>NKOZOS1024, LKOZOS1024</p>	<p><b>Kreditértéke:</b> 2</p>
<p>A tantárgy <b>besorolása:</b>kötelező</p>	
<p><b>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”</b> 50%elmélet-50% gyakorlat</p>	
<p><b>A tanóra típusa:</b> elmélet és gyakorlat, <b>óraszám:</b> 1ea+1gy az adott félévben  Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők:  problematizálás, vita, szemléltetés, kísérlet</p>	
<p><b>A számonkérés módja:</b> kollokvium  <b>Az ismeretek ellenőrzésében alkalmazandó további módok:</b> -</p>	
<p>A tantárgy <b>tantervi helye:</b> 1. félév</p>	
<p>Előtanulmányi feltételek: -</p>	
<p><b>Tantárgy-leírás:</b></p> <p>Az „Általános és fejlődéslelektan” tárgy első félévealapozó és bevezető kurzus a további pszichológiai tanulmányokhoz. A hallgatók megismerkednek a pszichológiával mint tudománnyal, annak módszereivel, területeivel, határaival és társtudományaival. Az első félévben a megismerő folyamatok kerülnek fókuszba, a második félévben a fejlődéslelektani alapokat ismerhetik meg a hallgatók. A kurzus általános és bevezető jellege miatt a hallgatók értelemszerűen olyan ismeretek birtokába jutnak, melyekkel a későbbi tanulmányaik során újra találkozhatnak – magasabb szinten, differenciáltabban. A kurzus főbb témakörei:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bevezetés: mivel foglalkozik a pszichológia?</li> </ul> <p>A pszichológia gyökerei és kapcsolódása más tudományterületekhez. Nézőpontok a pszichológiában, tudományos és kevésbé tudományos megközelítések, módszerek, a pszichológia területei.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az emberi viselkedés biológiai-élettani alapjai</li> </ul> <p>A személyiség fejlődése, szerveződése és egészséges működése környezeti és biológiai-élettanitényezők kontextusában. Idegrendszeri és hormonrendszeri alapok.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az érzékelés és az észlelés 1.</li> </ul> <p>A kognitív pszichológia és a megismerő folyamatok. Pszichofizika, érzékelés és észlelés. A Gestalt-lelektan. Észlelési folyamatok alapjai: a látás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az érzékelés és az észlelés 2.</li> </ul> <p>Az észlelési folyamatok alapjai: a hallás, egyensúlyérzékelés, kémiai észlelés, taktilis észlelés és propiocepció. Az észlelési rendszer érettségének, ingerlésének jelentősége az egészséges fejlődésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kognitív pszichológia: a tudat és a figyelem.</li> </ul> <p>A tudatosság szintjei, a tudat problémája a pszichológiában. Tudatállapotok. A figyelmi rendszer jellegzetességei, működése, esetleges zavarai. Figyelemzavarok.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kognitív pszichológia: tanulás és emlékezet</li> </ul>	

A tanulás különböző formái, jellegzetességeik. Az emlékezet működésének folyamatai, az emlékezeti rendszerek. Baddley munkamemória-modellje.

- Kognitív pszichológia: a megismerő funkciók fejlődése, együttműködése

A kognitív funkciók háttérben végbemenő fontosabb idegrendszeri érési folyamatok gyermekkorban. A környezeti ingerlés jelentősége, a társas - szociális közeg meghatározó jelentősége a kognitív fejlődésben.

- Az intelligencia

Az intelligencia fontosabb elméletei. Az intelligencia mérése, az IQ értelmezése. Genetikai és környezeti determinánsok. Gardner többszörös intelligencia-elmélete és az érzelmi intelligencia.

- A tehetség és a kreativitás

A kreatív személy, a kreatív megoldások jellegzetességei. A kreativitás, mint érték, és mint össz-társadalmi produktum. A kreativitás fejlesztése. A tehetséges gyermekek jellegzetességei, felismerése, fejlesztése.

- Az érzelmek pszichológiája

Az érzelmi élmény klasszikus és modern pszichológiai leírásai. Arousal, alapérzelmek, érzelmkifejezés, mimika és kulturális hatások. Néhány fontos és gyakori érzelmi állapot – agresszió, depresszió.

- A motiváció pszichológiája

Alapvető motívumok, homeosztatisz motívumok (testhőmérséklet fenntartása, szomjúság, éhség, szexualitás). Magasabb rendű, humánspecifikus motívumok –extrinzikés intrinzik motíváció, a Maslow-piramis.

- Stressz és stresszorok

A stressz modern megközelítése, eustressz és distressz, a Holmes-Rahe skálák. Distresszt kiváltó tényezők, a distressz testi és pszichés következményei. Pszichoszomatikus betegségek, szomatizáció, szorongás.

- Megküzdés a stresszel

Érzelempözpontú és problémaközpontú megküzdési stratégiák. A pszichés immunrendszer összetevői és erősítése. Az A, B, C és D típusú személyiség. A „szívósság”.

#### Kötelező, illetve ajánlottirodalom

1. Atkinson&Hilgard: *Pszichológia. Egyes fejezetek: 23-53; 55-88; 131-215; 217-257; 257-337; 339-378; 379-451; 453-477; 523-558.* Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN: 963-389-713-0
2. N. Kollár, K., Szabó, É. (szerk) (2004): *Pszichológia pedagógusoknak.* Osiris Kiadó, Budapest. ISBN 9789633896723
3. Czigler I., Oláh A. (2007): *Találkozás a pszichológiával.* Osiris Kiadó, Budapest, 355.o., ISBN: 978-963-389-921-2
4. Horváth-Szabó Katalin (2007): *Vallás és emberi magatartás.* PPKE BTK, Piliscsaba, 205.o., ISBN: 978-963-9206-51-9

#### Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

##### a) tudása

- Rendelkezik a három év alatti kisgyermek személyes, szociális és kognitív kompetenciáinak és testi fejlődésének támogatását, a gyermek biológiai és pszichés szükségleteinek kielégítését, szakszerű gondozását megalapozó szaktudományos: pedagógiai, pszichológiai, egészségtudományi, társadalomtudományi és módszertani ismeretekkel.
- Tisztában van a fejlődés szociokulturális meghatározottságával, kontextusával, komponenseivel és determinánsaival, értelmezni tudja az ebből fakadó különbségeket.
- Részletesen ismeri a három év alatti korosztály fejlődésének, érésének jellemzőit, a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos feladatokat, korszerű gondozástani ismeretekkel rendelkezik, tisztában van az egészséges életmód kialakítását megalapozó eljárásokkal.
- Ismeri a fejlődés támogatásához az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével

választható stratégiákat és módszereket.

**b) képességei**

- A három év alatti gyermekek szükségleteinek figyelembevételével alakítja ki a gyermekek életterét, a tartalmakat a gyermekek fejlettségéhez igazodva választja meg, és közvetíti.
- Támogatja a gyermek önállósodását, a szokások és az egészséges életmód alakulását.
- Képes a három év alatti gyermekek fejlődésének nyomon követésére, az eltérő fejlődési ütem felismerésére, és az érési-fejlődési folyamatok egyénre szabott, differenciált befolyásolására, az ehhez szükséges módszertani kultúra kialakítására.
- Felismeri a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteit, és azokat differenciáltan, a gyermek érési-fejlődési folyamataihoz és igényeihez illeszkedő módon elégíti ki.

**c) attitűdje**

- Elsődlegesnek tartja a gyermek egyéni igényeihez igazodó szükséglet-kielégítést, gondozást, az egészséges szokásrendszer kialakítását.
- Elkötelezett a kisgyermekek játékszükségleteinek kielégítése iránt, szívesen vesz részt a játékban, a játék örömet okoz számára.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, szívesen vesz részt művészeti tevékenységekben.
- A kisgyermek és önmaga kreativitását örömmel éli meg.

**d) autonómiája és felelőssége**

- Felelősséget vállal a rábízott kisgyermekért, gyermekcsoportért, a nevelés folyamatában hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Felelősséggel tartozik a gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

**Tantárgy felelőse: Dr. Gombás Judit főiskolai docens PhD**

**Tantárgy oktatásába bevont oktató: Tóth József, Hollósi Mária Cecília**